

SLOVENIJA.

List 1.

V torek 4. Maliserpana

1848.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrahaše še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Nekoliko besed na bravece.

Namemba sledniga naroda je po previdnosti božji prijete svojstva, različne dušne in telesne darove z primernim t. j. narodnim razcvetam in razsnutkam k lepemu naravnemu sadu izdelati in priravnati, in kakor posamesniga človeka cilj in konec ne obstoji samo v ozlahtnenju serca in približanju se božji svetosti, ampak tudi, de vse mu dane telesne in dušne moči v stvarnikovo čast in v svoj prid izobraziti in omika, ravno tako je slehernimu narodu dan lasten poklic, v svoji prirojeni podobi na svoj narodni način (vizo) in z lastnim znamenjem kamen priložiti k veliki veži slave, ki jo vesolno človeštvo stavlja in zida, kamen, ki bode po izsntju narodovih osod še poslednim zemlje prebivavcam njega dela, njega veličastvo, njega zasluge glasno razodeval in spriceval. Ne le pojedinimu človeku, čigar obraz je bog v nebo obrnil, v nizkim pozemljskim veselju ni izpolnena naloga; tudi naroda namen ni dosežen, če prav bi posebni njega udje z darovi iz dobrih deržavnih naprav, iz cveteče obertnosti in kupčije izvirajočimi obilno obloženi bili; ako bi pa ali v nevretni služnosti zgodovinske (historijske) liste ptujiga ljudstva z imenitnim sebi nepomenljivimi deli polnil, svoje tla, svoje reke in gore malodušno za ptuje zpoznaval, ali pa clo sramotno ptujmu ljudstvu se pristeval, pri njemu dušniga kruha beračil in po lizunovo se ptujih del, ptuje veličine polastoval.

Globoko seže nekđaj razserdjenim Rimljanam na svetimu hribu povedana prilika o prepiru med želodcam in družimi udi človeškiga telesa; ker zares se narod človeškemu telesu primeriti da, narod ima glavo, ki postave daja, sodi, izpeljava, ki omikanje širi, ima serce, ki ljubezen vžiga, mir in spravo redi, ima roke, ki sovražne napade odganja, ki si zemlje pridelke pridobiva; ali gorje telesu, če vsi udje v soglasju, v naravni primeri ne stoje, gorje narodu, če edina t. j. narodna izdelanost in omikanost vse njegove ude ne prebistri in prešine; brez moči je, vehne, vsahne. Kar zrak živalim, je narodu narodnost.

Ti sveti resnici je vedno nasproti stala silna laž, med Nemci nekđaj sosebno pestvani kosmopolitsem (svetoderžavljanstvo), čigar glavno moč in pomembo razjasni sledeči pregovor: kjer je dobro, je domovina. Ako polja lepo obdelane stojè, ako obertniška ročnost zemeljske pridelke čversto olikava, kupčija pa, izdelke prepeljevaje, debeli dnar v deželo privabuje in če verh tega še ljubi mir življenja sladnosti vživati da, je prašanje po narodni omikanosti in časti prazen prepir; tako se je modrovalo. Taki nauk, ki je vse žlahtnejši želje zatiral, vse visokejši nagone duha človeškiga moril, se je temnim vladarstvam kaj prilegal; zakaj, kakor je bilo že rečeno, narod brez narodniga občuta, dokler se spomin na visoki poklic in namen neobudi, ne le, de si svobode zadobiti ne zamore, še potrebo svobode in poboljšanja stanu komej spozna, narod, v katerimu vse verste (klase) ena in narodna izobrazenost ne prevzame, je zavoljo pomanjkanja medsebojniga zaupanja silno slab, drevesu enak, katerimu je dereči potok korenine spodkopal. Hoče se ena versta družbe, ali pa v deržavi, v kateri več raznih narodov zjedinjenih živi, en narod vzdigniti, se zažene drugo versto ali pa narod nasproti in se tako ž njim ko s slepim orodjem nemirniga v spone kuje. Tako se je posebno v našimu 19. veku vsakteri poskus, duha narodnosti obuditi in po nji zlati svobodi pot pripraviti, na Nemškim, med Slavjani in na Laškim skerbno zaduševal, nasprot pa samo z povzdigo kupčije in obertnosti, z zidanjem železnih cest i. t. d. bi djal, ljudstvam oči slepilo, in že se je bilo bati, de bodo vse visokejši poželenja nebeškiga izvira v enim stoječim morju materialnosti vtonile. Ker tako so obračali v svoji slepoti pozemeljski mogočniki, — pa previdnost božja jo je drugači obrnila.

Z volitvijo neumerjočiga papeža Pija IX. je zasijala zarja noviga žlahtnejšiga časa; ljubezen do domovine in svobode se zopet vname. Razkroplene in v verigah temnih naprav zdihajoče italianske ljudstva išejo jedinstva in svobode. Ne razumevši duha svojiga naroda, kalivši svitlobo francozkiga imena v zvonajni politiki zgubi prestolje kralj Filip, pobegne in veliki narod Francozov si novo vlado, novi zakon osnovati jame, raztegnivši potres čez polovico Evrope, enak velikanu, ki je v pravlici nekđajni v gori Etna gorel in lego svojo premenjovaje zemljo stresal.

Prišli so avstrijski dnevi 13., 14., 15. Sušca t. l. večniga spomina; avstrijsko cesarstvo je zadobilo svobodo, ustavno vlado, razdjane so pregraje med ljudstvam in svitlim prestolam; vsakimu narodu je prosto razsnovanje, narodno omikanje podeljeno. Ali slavni ti dnovi niso vse avstrijske narode v enakimu stanju najšli. Naši soderžavljeni Nemci, akoravno gledè na osebno svobodnost popred enako tlačeni, so prijemali vendar narodno izobrazenje, oni so eno jedino telo; njim brez zadržka veliko polje dušne in telesne delavnosti odperto stoji; mi pa Slavjani, sosebno pa mi Slovenci moramo pred vsim duha narodnosti, narodno zavest obudjati, moramo slovenskimu v ptujšino zamaknenimu rodu kot v zapeljivih mrežah Armide mehkužno in sramotno vzdihajočimu Rinaldu zerkalo svoje znižnosti, nasproti pa slavjanske cene in vrednosti, slavjanskiga namena predložiti, moramo gnusno in vsaki pravi ter v ljudstvo globoko segajoči omikanosti vedno nasprotno polovičnost, vso škodljivo mlačnost in nemarnost v narodnimu obziru izpuliti in iztrebiti. To delo, kteriga druge ljudstva ne potrebujejo, mora še le pot pripraviti, po kateri bo dušna in telesna blaženost v domovino prišla, se bode povernilo zaupanje med posamesnim stanovi, se bo povernila moč in veljavnost naroda.

V dosego tega namena se pa potrebne kažejo nasledne reči:

1. Obstoje avstrijskiga cesarstva ko neločljivo truplo, ko samostalno vstavno vladarstvo v slavnimu Habsburg-Lorenskemu rodu. Taka moč je k naši občni varnosti proti vsakimu sovražniku potrebna, ne moremo tedej brez lastne škode dopustiti, de se deržava pomanjša, ali pa de bi se clo mi kaki deržavici pristeli;
2. de imajo vsi narodi avstrijskiga cesarstva vsaki v svoji deželi popolnoma enake pravice; de se naš slovenski jezik v šole in v pisarnice vpelje; de se opravila pri uradih, uradne pisma, oznanila vsih postav in vkazov v slovenskim jeziku zgodè.
3. De se, kakor hitro bi avstrijsko cesarstvo federativna deržava postala in se na samovladanju posamesnih dežel osnovala, krajnski, štajerski, koroški in primorski Slovenci v eno deželo z imenom Slovenija sklenejo, ki bi imela za-se svoj deželni zbor. Scer pak se moramo vsi Slovenci, in tudi vsi avstrijski Slavjani za jednokervne brate zpoznavati in vzajemno podpirati.
4. Pristop Avstrije k nemški zavezi ne bodi dopušen drugači, kakor pristop deržave k deržavi z polnim obderžanjem avstrijske samostalnosti.

V tem so izrečene glavne vodila, kterih se je „Slovenija“ deržati namenila. Obudovala bode po moči duha narodnosti in rodoljubja v izvornih in prestavljenih sostavkih, razodevala pa zraven tudi vse druge potrebe naroda; oznanovala bode stanje Slovincov, naših slavjanskih bratov v Avstriji, pa tudi na imenitne dogodbe pri družih, tudi neevropejskih narodih ne bo pozabila; posebno bo pa, ker čez Slavjane več del le nemške časopise prebiramo, ki slavjanski karakter preradi terdoserčno čerujo in gerdijo, razlago iz slavjanskih izvirov podajala, de se izpolni pglavitna sodna zapoved: audiatur et altera pars.

Četerta stran bo obsegala vsaktere nepolitiške sostavke v vezani ali nevezani besedi.

Kar jezik zadene, se bodo v Slovenijo, de ime po pravici zasluži, sostavki v vsakim jeziku prejimali, če je le slovenski, naj se v tem ali unim kraju naše mile domovine glasi.

Končaje svoj ponižni nagovor prosim vse rodoljube pisatelje v celi dragi Sloveniji za podporo, ktere to započetje toliko potrebuje, opominivši jih na verstice nasledne imenitniga pesmenika:

Nihče ne skrivaj plah osod posodila nemarno,
Zvesto obrni v obrest krasni Gospodovi dar.

M. Cigale,
vrednik.

Austrijsko Cesarstvo.

Deržavni zbor na Dunaju

se ima te dni pričeti. Dunajski časopisi oznanjuje že dohode poročnikov iz raznih dežel našiga cesarstva. Ministerstvo notrajnih oprav je lastno komisijo odločilo v ta namen, da bode pridijoče namestnike sprejemala in njim potrebne napeljave dajala. Iz čisto ali saj nekoliko slovenskih krajev zamoremo naslednje gg. oznaniti, ki bodo se na Dunaj podali. In sicer za Ljubljano je izbran g. Dr. Matevž Kaučič, v Postojni g. Dr. Dragutin Ulepič, v Logacu g. Matevž Dolšajn, v Loki g. Mihael Ambrož, v Kamniku g. Valentin Stercin, v Novim mestu g. Matevž Grašic, v Višnigora g. Mihael Ambrož in na mesto njega g. Anton Dolničar, v Radolci je tudi g. Ambrož izvolen.

Na Koroškem so izbrani v Celovcu g. Tadej od Laner, pri S. Andrej ravno tisti gospod, v Velkovi g. Jožef Šlegel, pri S. Vidu g. Kajetan Nagele.

Na Štajerskem smo zvedili, da je g. Franc Miklošič pri S. Lenardu izbran; v Konjicah g. Dragutin Sturm, v Slovenim Gradcu g. Vincenc Gurnik, v Celji g. Supanc.

Kar pak ilirsko primorje vtiče, so izbrani sa Terst gg. Joan Hagenauer in Dr. Ferdinand Gobbi, v Kopru g. Dr. Anton od Madonizza, v Pareču g. Mihael od Fachinetti, v Paznu gosp. Dragutin Defranceschi, v Karku (Velja) g. Dr. Franc Vidulič, v Teržicu g. Anton Černe, v Gradiški g. Dr. Janes Pitteri, v Gorici g. Dragutin Katinelli, in v okolici goriški g. Anton Goriup.

Želimo samo, da bi se na Českem po redu voliti moglo, in da bi kaka sovražna moč narboljim in najpametnejšim možem polti do volitve ne zaperla.

Dve ste poglaviti reči, ktere bi slovenskim poročnikom kaj živo priporočili, prvič da bi samostalnost Austrie proti nevarnosti iz Frankobroda z vso močjo branili, zakaj ako že štajerski poslanec Marek v Frankobrodu predlog stori, da bi vse vladajoče hiše, zatorej tudi naša, imele se odreči pravice do prestolja, kakih misel bodo še le zvonajni Nemci?; drugič pa, da naj gledajo, kakor hitro bi Austria zvezna, iz posebnih dežel z veljavnimi deželnimi zbori zložena, deržava vtegnila postati, da se mi Slovenci ne bodemo nemški deželi (Provinz) privergli.

Nj. c. kr. visokost, nadvojvoda Joan, od nj. veličanstva Cesarja našiga za namestnika izbran, je 24. dan p. m. na Dunaj prišel in drugi dan pozdrav ministerstva, generalstva, narodne straže in več dunajskih odborov v posebnih audiencialah sprejel. Tudi je razposlati pustil nasledni

R a z g l a s.

Njegovo veličanstvo Cesar me je zavoljo svoje bolehnosti za namestnika svojga imenoval.

V ti lastnosti imam deržavni zbor v Njegovim imenu odpreti in dokler se na Dunaj ne poverne, vse Njemu ko ustavnemu Cesarju prideržane vladarske opravila voditi.

To zaupanje mojiga Cesarja mi je sveto! Hočem ga zaslužiti, izpolnovaje Njegovo sereno in resnično voljo, austrijskim narodam podeljene svobode in pravice obraniti in v vseh naključbah, kjer cesarjevi besedi razsodba gre, duha pravičnosti in milosti se deržati.

Čas je resnoben, on bo razsodil čez Austrie srečo in moč; — novi, terdni ustavni zid se mora izpeljati, — postave potrebujejo v vseh svojih razdelkih glavnih prememb; in studenci novih pomočkov se odpreti morajo, da bi se narbližnim silnim potrebam zadostilo. Ta velika naloga se zamore le veselo izpolniti, ako vsi skupej in z vso močjo k temu pripomagajo, in se jako in zložno sopernikam domovine naproti postavijo.

Na to zjedinjeno pomoč se z zaupanjem zanašam, — zanašam se na ljubezen austrijskiga ljudstva do svojiga Cesarja in do lepe

svoje domovine, — zanašam se na njegovo razumnost, ki le v redu in miru pogoje prave svobode iše, in zanašam se poslednič na njegovo zaupanje v mojo, mislim, poterjeno voljo, za Austrie blagor in pokoj tudi narzadno svojo moč v dar prinesiti.

Na vse to se zanašaje čutim v sebi še moči dovolj in sem napolnen z narboljšimi nadami, da bodem sebi izročeno oblast, po postavi, po miru in obénimu blagostanju okrepčano, v roke svojiga narmilostljivšiga Cesarja zopet položil.

Nadvojvoda Joan.

Slovenske dežele.

Poslavjenje. Znano je, v kakošne zanjke so bili cesarski vojaki v začetku druge polovice mesca Sušca tega leta na Laškem zamotani, ko je od nevoljuežev zapeljano ljudstvo vsake starosti, vsaciga spola in vsaciga stanu z kervoločnim vpitjem: „morte ai tedeschi!“ vsimu, kar je bilo cesarskiga imena, smert in pogubljenje napraviti sklenilo. Znano je pa tudi, s kolikošno serčnostjo so junaško uneti vojaki vse nadloge in sovražnike premagali in med družimi so se tudi naši korenjaški krajski Slovenci ljubljanskiga regimenta tako obnašali, da niso samo slavniga imena tega polka ali regimenta poterdili, ampak si še nov venec slavnosti pridobili.

Serčnost in junaštvo eniga prostiga vojaka kmetiškiga stanu razglasiti, je namen tega pisanja in brez da bi obširno njegove obnašanje popisovali, sledi tukaj regimentno povelje iz St. Lucie od 16. Rožnika 1848, ki v kratkim djanje moža popiše, kteriga je slavni vodja cesarske armade na Laškem tako častito z zlato svetinjo poslaval:

„Desetnik (Korporal) Matia Černe, 12te kompanije, kteri je bil v mescu Sušcu 1848 s 17 vojaki sam v taboru Rocca d' Anfo na tiroljski meji, je bil od množice puntarjev, ki so proti taboru prišli, nagovorjen, se podati in orožje njim izročiti. Pregovarjali in obljube so mu delali, če to stori.

Desetnik Černe pa tega ni porajtal, ampak se je ravnal, se s svojimi ljudmi terdovratno braniti. Pozneje ga je zopet puntarski stotnik M... ravno tako nagovarjal, rekoč, da bo drugače izstradan. Tode Černe je ostal zvest svojimu sklepu, in je ostal tako do 24. Sušca. O tem času pride gospod stotnik knez Hohenlohe-Waldenburg s tremi kompanijami krajskiga regimenta memo tabora in reši imenovana desetnika z njegovimi ljudmi.

V plačilo take serčnosti in nestrahljivosti mu je bila od slavniga vodstva armade zlata svetinja za hrabrenost podeljena.“

Desetnik Černe je sadaj v Ljubljani in v nedeljo po svetim rešnjim telésu je prejel svoje lepo plačilo v pričó vsih vojakov krajskiga regimenta iz rok gospoda Feldmaršal-lajtnanta Apela, ki je korenjaškiga Černeta objel in dvakrat poljubil. Lepo je bilo viditi, da se je taka čast prostimu vojaku zkazala. Škoda je samo, da se regimentno povelje ni vsim vojakam gladko v domačim jeziku oznanilo, in tudi tukaj se je pokazalo, kako je potrebna znanost slovenskiga jezika.

Pohlévno vprašanje. — Ali ima Ljubljana méstniga poglavarja ali ga nima? — Ako ga ima, kdo je in komu gré plačilo; ako ga pa nima, zakaj ga ne zvolijo? —

V ljubljanskim nemških novicah od 28. Rožnika se zahvalijo gospod fajmošter Svetličič pri svetim Petru v Ljubljani četerti kompanii ljubljanske narodne straže, da je pri procesii na svetiga réšniga telésa dan obhod spremila in z hvale vrednim obnašanjem pobožnost zbujevali pomagala. Čuditi se pa moramo, da se iz nekterih mest na deželi ravno nasprotnost pripoveduje in da so neki gospod še celo kmete zoper to koristno — rés de še mlado deželno brambo šuntali, ker so stražniki enako vojakam v paradi v cerkvi pokriti stali.

Malavašič.

Vprašanje. Slavjani v več del nemškemu sicer, pa okoli in okoli z Slovenci obdanemu mestu Celovcu prebivajoči, so si bili po izgledu Slavjanov v družih mestih v Beerovi kavani slavjansko čitavnico napravili, kamor so razne slavjanske časopise in druge razpošiljane liste prebirati hodili. Niso bili gotovo Nemcam na poti, kjer je čitavnica ta v pohlevni nekoliko, bi rekel, skriti izbi bila; vendar zvemo iz pisma gg. K. in E., da so se unc dni neke osebe ponoči v čitavnico zmuzale in 1 list naših Novic, 2 lista „Květy“ in 1 herv. sl. d. Novine po tihotapsko odnesle, po tem pa tudi sožgale. De je delo to imenitno, o tem ni dvomiti, ker izhaja od nosivcov omikanosti in razsvetljenja; vendar v tem se nekoliko vstavljamo, v kako kategorijo bi ga zapisali. Jeli mar v njemu vtruplena in vpodobljena tista „deutsche Biederkeit“, o kteri tolikokrat beremo in povedati slišimo?

Iz Ljutomira (Luttenberg) na Štajarskim. Malo bode cvetja naraslo nemškemu bundu v ti okolici, ker so tukej ljudi, ki za lastni svoj narod skerbjijo; ali Bog ve, kaj naš domorodec Dr. M. P — dela? je mar pozabil na Slovenio? Okrožja Lukavec in Branek sta bila gledišče žalostnih prigodeb, izpeljanih proti nemškim uradnikom; ravno tako tudi Ormuž, velika Nedéla i. t. d. Na Štajerju vse živi za Slovenio. (Novine herv. sl. d. od 22. Rožnika.)

V Dunajskim časopisu (Neue Zeit) se bere, da je nekemu pravniku, udu akademijskiga legiona na Dunaju, v Gorici pri Soči od narodne straže prepovedano bilo, akademijsko uniformo in pa sablo nositi in da so mu clo z tepenjem žugali. Odbor študentstva je ministerstvu prošnjo podal, da naj se za naprej kaj takiga ne sme zgoditi in da naj se tudi za pričijučo naključbo zadostenje stori. —

Hervaska in slavonska dežela.

Novine dalm. herv. slavonske pišejo: Vesele novice iz Insbruka! Naš svetli ban je berš audiencio pri nj. veličanstvu zadobil, 19. dan Rožnika jo je pa dobila naša zborna deputacia; pri nji je bila tudi svetla kraljica in nj. visokost nadvojvoda Franc Karl, pa tudi madžarskiga ministra kneza Esterházy ni manjkalo. Naš svetli ban popiše z krasnim blagorečjem zvestobo in vdanost našega naroda nj. veličanstvu in celi vladajoči hiši. Nj. veličanstvo odgovori prav prijazno in med drugim reče, da je odločil nj. vis. nadvojvoda Joana, da bode posrednik med Ogerskim in trojnim kraljestvam (Hervaskim, Slavonio in Dalmacio). Nj. ces. kralj. visokost nadvojvoda Joan je toliko krat svojo ne oskrunjeno človekoljubnost in pravičnost celimu svetu in sosebno bratam Slovencam, in tudi nam pokazal, da se zaupno moremo v njegovo posredovanje zanesti. In kako de je bilo pri tem slovesnim sprejetju Esterhazyu pri sercu, ko se je spomnil nečistiga dela z manifestam (kjer je on nar beržej karte mešal), tega nam sicer nobeden ne razodene, pa mi si to živo predstavljamo, ravno kakor tudi to, kako si bodo oči dergnili budapeštanski zvijačniki, kadar jim njih mož iz Insbruka dokaže, kaj je in kako je.

Po audiencii pri mil. kralju predstavi svetli ban našo deputacio (poslanike) nj. vis. nadvojv. Francu Karlu in njegovi slavni gospi nadvojvodinji Sofii. Ko je naš ban naše stanje in želje, našo zvestobo in v danost z plemenitimi besedami popisaval, je nj. vis. nadvojvoda tako ganil, da so mu solze potekle na belo lice. Zagotovivši odboru večkrat svoje nagnenje in blagonaklonost odpusti ga rekoč: Serce moje je pri vas.

Vse te novice, za ktere smo porok, jasno izkažejo, da so besede, kakor de bi naš ljubeznjivi ban v kraljevsko nemilost padel bil, zlobni obreki in vse pisma, ki od tega govore, gerde laži.

Ravno tiste Novine d. h. sl. prinesò naslednjo reprezentacio treh kraljestev Dalmacie,

Slavonie in Hervaškiga na nj. veličanstvo, katero našim bravcam zato podamo, ker dosedanje razmere med imenovanimi kraljestvi in ogersko deželo razloži, in pa želje in terjanje naših bratov razodene.

Vaše Veličanstvo! Znana je reč, de je kraljestvo Hervaško, Slavonsko in Dalmatinsko, čeprav že sedam in pol stoletij z Ogersko deželo v sreči in nesreči zvezano, pri vsim tem svoje nekdanje pravice in narodno svobodo vedno ohranilo, ter do današnjega dne madžarskiga gospodarstva nikdar nad seboj ni priznalo. Ker že v prvim početku imenitne zveze tega kraljestva z Ogerskim bil je Koloman, prvi občni kralj, z hervaško krono kronan in v sledečih časih vzdignilo je ono kraljestvo na ogerski prestol več kraljev z svojo lastno močjo izbranih, in namreč Karla Roberta in Karla Maliga. V Zadru si je izbral sebi narod tega kraljestva v zboru za kralja Vladislava Napolitance in Tvertka I. Bosanskiga; v dobi prevažni, v kateri je hiša Habsburgska počela iskati pravice do prestola ogerskiga, so izbrali Hervati v Cetinju leta 1526 še popred kakor so to Čehi in Ogrji storili, za kralja svojiga Ferdinanda I., po čem so tedaj srečo in slavo svoje slavnovladajoče hiše prvi vtemeljili. Ravno tako je pokazal naš narod svojo narodno in zbornu neodvisnost, kadar je pod Karlam VI. nekaj let pred, kakor Ogrji ali vsakteri drugi narod sedajnega austrijskiga cesarstva k pragmatički sankciji pristopil, za česar voljo je od samiga kralja mnoge pohvale dobil. Na ta način vladalo se je kraljestvo trojno ko svoboden in z ogerskim celo enak narod, kar posebno tudi ta okolišina potrdi, de je to kraljestvo od več ogerskih kraljev posebne diplome kronanja prijela, in de so kralji naši na to prisegovali, de bodo ne samo ogerske, ampak tudi trojniga kraljestva pravice in svobode branili.

Samostalnost našiga kraljestva še jasnej dokaže to, de je do današnjega dne ohranilo svoj lastni od ogerskiga neodvisni zbor, na katerim so nekdanj do časov Ferdinanda I. kralji sami predsedniki bili in se navadno za kralje Hervaške, Slavonske in Dalmatinske dežele izbirali in razglasovali. Na tem zboru ima naše kraljestvo še zdaj svoje zakonodanje; in je imelo do narnovejših časov svoje lastno opravištvost, ki je bilo izročeno enkrat vojvodam iz kraljevske kervi, in poznej pa banam, ki so samo in jedino od kralja odvisni bili.

Poslanci trojniga kraljestva dostikrat se na ogerski zbor prišli niso; in ako so prišli, so se za poročnike tega kraljestva samo gledè na splohne ogersko-hervaške državne razmere (Verhältnisse) deržali; in zakoni (postave) tam napravljeni so za naše kraljestvo toliko časa brez moči ostali, dokler se niso na posebnim zboru našim za veljavne spoznali.

Banska oblast je segala, kakor to brezštevili diplom in zakoni izpričujejo, od Drave in Donave do Jadranskiga morja; bani pa jedinimu kralju podverženi so se posluževali oblasti svoje v ti deželi zmiraj kar neodvisno od ogerskiga kraljestva in njegovih kakor si bodi imenovanih uradnikov (častnikov). Temuč terdna resnica je, de so naši vojvodi in bani clo razločne od ogerskih dnarje kovalni.

(Dalje sledi.)

Česka dežela.

V českemu časopisu „Květy“ od 26. Rožnika beremo: Žalostne reči so zadele Prago; od pondelka, dne 12. t. m. do sobote, dne 17. t. m. je terpel boj z vsem svojimi grozami; zdaj je sicer mir, barikade so spravljene, tihota vlada v mestu, ali Praga je še pod vojnisko postavo, v razglašnim stanu obsede.

Števila pobitih še ni moč na tanjko povedati; kolikor se ve, jih je iz mestjanov okoli 30; med vojšaki, pravijo, jih je zlo več padlo. Kar vzrok zadene, se toliko zdi gotovo biti, de je cela ta v nasledkih svojih tak žalostna dogodba iz samiga razserdenja, brez odloče-

niga, poprej zloženiga in vredjeniga plana od mladih glav izviral, ki so se v naglosti v dela spustile, katerih nasledkov niso prerajtale, in na ktere morebiti še pomislile niso. Na kakšni punt, kakor vlada govori, se zdaj verjeti nemore; mogoče, de je nekoliko prenapetih glav svoje lastne namene imelo; vendar kar se je v Pragi pripetilo, je preveč raztreseno, preveč iz naključb izviral, kakor de bi se na kaki plan misliti moglo.

V drugimu časopisu „Včela“ od 24. Rožnika se pa bere:

Eno potolažljivo novico vam damo, de konstitucija naša zavoljo dogodeb v Pragi ni nič zgubila. Česki narod ostane česki, in očetova naša vlada zve koj, odkod veje veter in kje ima prava izdaja svoje gnezdo. Do tiste dobe se tolažite z tem prepričanjem, de mi Čehi v Pragi še živimo pri dobrim zdravju in zmir pri dobri vesti, vkljub vsem lažem in vsemu natočevanju, ker smo prepričani, de nas pošteni človek pred pošteni pravični sodbi ničesar obdolžiti ne sme in ne more, in pred Bogom to zamorem reči, de kakorsnekoli besede in prazne povesti med našimi zatemelci se raztresajo, de ne obsegajo ničesar kot laži, in ne krivorotniki v svojim času sodbi očitnosti de odidejo.

Pomilovati moramo kratkovidnost političko neomikanih nekterih soderžavljanov naših, ki raznašajo novice tako bedaste in tako smešne, de je sramota jih poslušati. Vsak pripoveduje kaj drugiga. Eni pravijo, de je bila zakletva Čehov proti Nemcam. Drugi zopet trosijo, de smo hotli imeti lastniga kralja, in pet kandidatov se imenuje po Pragi: grof Buquoi, knez Lubomirsky, Baron Villani, Miloš Obrenović in Car Rusky!

Lepa sostava! Kteri je imel biti pravi? Drugi zopet kvasijo, de smo teli imeti Republiko, drugi nasproti, de je imel biti izvoljen Slavjanski Cesar. Tako imamo republiko, 5 kraljev in pa slavjanskiga cesarja. Resnica je pri Bogu, in zlobni ljudje je ne bodo zmagali!

Kaj pa, če se berejo dopisi v ptujih časopisih. Ne, na te ni moč se jeziti! Toliko kovarstva, laži in obrekovanja še Nemška dežela vidila ni, kakor v teh dneh. Pa eden drugimu nasproti govori, vsak le meni, vsak laja, graja in sramoti, in nihče ničesar dokazati ne more, za to ker se laž dokazati ne da. Vendar bomo mi zopet stali na ustavnih tleh, kakor hitro bodeste pravica in resnica svojo zmago praznovali, in takrat, ljubi deržavljan, vam povemo vse, kaj in kako je. Kor. Sab.

K temu priložimo še nasledne verstice iz „Konstitučnih pražkih novin“: Iz Prage 24. Rožniga cveta. Preživeli smo žalostno katastrofo. Zakaj smo se bojevali? prašajo se mnogi, in mi sami zdaj zvestiga in vterjeniga odgovora dati nemoremo. Govori se o deželski izdaji, clo z lastnim razglasam se občinstvu na znanje daja, de so nekteri namenili, odtergati se od Austrie. Ako dobro prevdarimo mi, najbolje znajoči vse in nar manjši okolišine našiga gibanja, te tako brezskerbno in nemarno tje veržene besede, moramo pred svetam spoznati, de pri nas o taki deželski izdaji kar govorenja biti ne more in biti ne sme. Kaj tako neumniga nam ni v misel prišlo. Mi smo teli le z moralno silo stopati naprej, de smo pa od telesne moči premagani, — tega nismo mi krivi!

Ogerska dežela.

Iz Kikinde so došle v Zagreb vesele novice. Smo bili že oznanili, de je madžarska armada Kinkindjane razorožala in vse ondašnje rodoljube v ječo vergla. To drugi njih brati banatski prestati niso mogli, ampak so se napravili proti Kikindi, ter so armado madžarsko raztirali, veliko pobili in 8 štukov odvzeli. Od ondod se je armada vrnila v Bečkerek. — Pri Mitrovići čaka 2000 prekodonavskih Serbjev na povelje, kam de bi šli proti Madžaram! (Norine herv. št. dal. dne 24. Rožnika).

Lombardsko-beneško kraljestvo.

Terdnjava Palmanova se je v saboto 24. Rožniga cveta podala in v nedeljo jutro 25. ob 7 uri je cesarska austrijska armada stražo poglavitno in pri terdnjavnih vratih prevzela.

Razdelik cesarske armade, ki stoji pod vodstvom maršaloviga namestnika Weldena, se po dobitju Trevize in Vinčence čedalje bolj Benetkam, sedežu provizorne vlade, ktere glava Manin jo je na Francozko, pomoči iskat, potegnul, približuje, in terdnjava za terdnjavo okoli Benetek se vdaja. Slišalo se je že mendè po beneških vlicah vpitje: Proč z republiko. Tudi si govori, de se ravno mir sklepa, med Austrio in Korlam Albertam.

Ptuje dežele.

Nemci.

Frankobrod na Majnu. V temu mestu so zbrani poslaniki vseh nemških in nekoliko ne nemških deželá ter se posvetvajo, kako bi se ena edina in velika nemška dežela dala napraviti. Vsi Nemci bodo mogli k ti deželi in deržavi pristopiti; ako bi se pa dežela še vendar pre majna in premalo močna biti zdela, se ji bode poverh pritaknilo tu in tam toliko Slavjanov, kolikor se bode narodnimu zboru v Frankobrodu za prav kazalo. 18. dan Velikotravna t. l. so pričeli imenovani nemški poročniki, potem ko so si v cerkvi S. Pavla modrosti naprosili, veliki zid nemškiga edinstva zidati, so se razglasili za soverenske (z verhovno samostalno oblastjo), so si izbrali predsednika, ter so koj sklenili, de ne bode Austrijanska, Pruska i. t. d. ustava veljala nič, če se z novo Frankobrodsko ustavo znavala ne bode; potlej so po predlogu g. Mareka Štajarca izrekli, de nam Slavjanam, ki bi jih k sebi ljubeznivo pritisniti vtegnili, se ne bode zgodilo nič, de nam garantirajo narodnost, kakor so že naše km. in rok. Novice prinesele potolažljivo pismice g. grofa Turjaškiga, kteriga prebiraje sem ravno radostno zavpiti hotel: O welche Grossmuth, die muss ich loben; ko mi eden pokaže Allg. Augsb. Zeitung, ter vidim, de gosp. Beisler, ud soverenskiga ustavo dajavniga zbora, v svoji odborni razlagi zastran austrijsko-slavjanskih razmer imenovani Marekovi predlog in nasledni sklep za novi dokaz „der gemüthlichen deutschen Bescheidenheit“ derži, ktera pred za druge, in potlej še le za-se skerbi. O provisorni središni izpeljavni oblasti, o njeni objektivnosti in subjektivnosti drugi krat. Slovenci! ne pustite iz oči, kar v Frankobrodu se godi!

Francozka dežela.

Načert prihodne ustave je gotov in narodnimu zboru izročèn. Po njemu leži verhovnost (suverenitet) v celimu francozkimu narodu ne ločljivo, in poglavitno pravilo obstoji v svobodi, enakosti in bratstvu vsih. Zakonodanje je izročeno 750 poročnikom naroda, za 3 leta izbranim; izpeljavno moč pa ima predsednik republike, ki se vsako četerto leto izvoli in 600,000 Frankov na leto plače potegne; on si zbere svoje ministre in je odgovoren. Dalej bi imel tudi obstati deržavni svet iz 40 oseb za postavne predloge in pregledništvo deželnih oblast. Deržavno moč obstoji iz narodne straže, iz armade na kopnim in na morju. Ustava se zamore prenarediti.

23. dan rožnika t. l. se je sprožil velik punt v Parizu, ki je od našuntanih delavcov izviral. Paris je bil bombardiran, in pod vojnisko postavo (v obsedo) djan. Nar zadni novice od 25. Rožnika prinese, de je general Cavaignac puntarje premagal in de se je mir povernil. Delavci so vsi od komunizma prevzeti t. j. od brezumniga nauka, de se mora vse blago med ljudi enako razdeliti.

Sicilia.

Iz Palerma 12 Rožnigcveta. Zbor sicilianski je pet oseb predložil, izmed katerih bi se imel kralj Sicilie izvoliti. Pravi se, de ste Francozka in Anglezka vlada samostalnost Sicilie in njeno neodvisnost od Napolitanskiga kralja priznali.

Švedia in Norvegia.

Kralj Oskar dela velike priprave k vojski na morji in na suhim.

Gerška dežela.

Poleg razglasa od vojniskiga ministerstva je punt, ki se je bil v enih deželah gerskih z pomočjo turskih Albanecov pričel, z kraljevo armado popolnoma vdušen in premagan.

Nepolitiški del.

Še Slovenja ni zgubljena.

Dan je prišel odresenja,
Mine dolga noč nadlog,
Glasi zjutranjga zvonjenja
Se zbudijo krog in krog:
Še Slovenja ni zgubljena!

Vstane naša porodnica,
Lice njé — lepote hram,
Jekla moč ima desnica,
Njé oko je živi plam;
Še Slovenja ni zgubljena!

Iz pristola si ogleda
Svojih sinov slavni dom,
Ni poderla časov béda
Ni razdjal ga sile grom;
Še Slovenja ni zgubljena!

Še stoji na meji skala,
Krog njé tuli morja jék;
Gleda se Slovenka zala
V bistri vodi naših rek;
Še Slovenja ni zgubljena!

Dokler naša pesem mila
Po dolinah se glasi;
Dokler terta bo rodila,
In slovela naša kri;
Še Slovenja ni zgubljena!

Dokler nam ne vsahne lipa,
Bo pod njo Slovencov zbor,
Dokler grozni dan posipa
Ne prekuene stene gor;
Še Slovenja ni zgubljena!

Ni zgubljena — k slavi vabi
Svojih sinov um in dlan,
Živa krepka že pozabi
Bolečine starih ran;
Še Slovenja ni zgubljena!

Brez čakanja, brez zamude
Naj se novi hram ustvar',
Naše dela, naše trude
Vzemi mat' visoka v dar!
Še Slovenja ni zgubljena!

D.

Kervavi kamen.

Slovénska povest iz leta 1650. od *J. A. Babnika.*

Prestavil F. Malavašič.

Stréla in grom nad pritepence! je zakričal Jakob Muretič in si je pogladil svojo sivo brado, ko mu je Jura, stari desetnik (korporal) pri njegovim nekadanjim švadronu, zdaj pa ogleda v njegovim gradu Ostrož po vojaško k njemu stopivši oznanil, da so bili domači pastirji zopet s kervavimi glavami s gorjanskiga pasnika od Uskokov pregnani. „Mojo sukunjo in sabljo sim!“ je zarežal grajšak, „hom vidil, ali imajo domači ali ptujci prav!“ Po tem vzame svoje rumene jérhaste rokavice, si pritisne urno svojo čelado (Helm) na glavo in gré terdno stopaje po kamnitih stopnicah svojiga gradu na dvorise. „Obsedljajte in na konje!“ zareči tukaj nekterim svojih ljudi, ki so iméli namen, se ropanju in napadam sosednih Turkov zoperstaviti. Ko bi bil trenil, so ga ubogali in kmalo so jahali za svojim vodjem po težavni poti skozi tamno bukovje moléce proti horvaški meji.

* * *

Okoli leta 1533 je pribežal majhin narod, truden nerodniga gospodarstva terdoserčnih pašev iz Srbije in je bil od sosednih Slovéncov v dolenske mejne gore prijazno vzét. Imenovali so te seljane zavoljo begú iz Srbije Uskoke, t. j. begune. Živili so se, leno in umazano, navadno z živinorejo, tode v vojski so bili enaki orlu, in zvičajasti lesíci v svojih roparijah.

Nar starejši izmed njih — starostniki imenovani, so bili njih zapovedniki in sodniki. Mislili so si spleh vlastnino bližnjih Krajncov in Horvatov vlastnino vsih, v ktere posestvo so se ko Slavjani tudi opravičene mislili; od tod je bilo tudi njih samovlastno osvojenje vsiga, kar ni bilo stoječe in kar se je dalo doščéti. Miroljubni Krajnci in Horvatje, ki takiga ravnanja niso mogli merzlo glédati, so iméli večkrat z njimi ruvanje.

Posebno veliko prilóžnost k temu so dajali pastirji, ki so preblizo eden družiga živino na pašo gonili, kjer so se zdaj ti zdaj uni v svojim posestvu prikrajšane mislili.

Posestnik gradov Presek, Verhovo, Gracérjev turn in Ostrož, ki so krajnsko deželo po mogocosti braniti mogli, so dajali zavoljo bližnosti mastnih planí velíkrat živino svojim pastirjem na

bližnje Gorjance na pašo goniti, kamor so tudi Uskoki s svojimi čredami zahajali. Ker njih méja ni bila določena, se je veliko zopernost med njimi pripetilo, in ker je v tacih okolnostih samo pravica močnejiga obveljala, tudi mnogokrat ruvanje in pobijanje.

Tak prigodek je tudi sadaj stariga vojaka razkačil, da se je z nekterimi svojih ljudi odpravil, stermo gledaje proti Sihelburgu, tačasnimu sedežu horvaškiga vojvoda, jahal, ali stanoviten mir ali pa boj med Krajnci in prijazno sprejétimi Uskoki napraviti.

* * *

Z ojštro uravnanim srcem pride Muretič k vojvodu v Sihelburg, se vsede po stari navadi na star stol in se podpre z levico na svojo zakrivljeno sabljo, desnica mu je pa čez hrastovo slonilo stola visela in komaj je pazil na vino, ktero mu je vojvoda z navadnim napivam: Bog živi! napil. Njegovo čelo je bilo zgerbančeno in zdelo se je, kakor da bi se bilo izpod njegovih gostih obrav bliskalo. — „Poslušaj me, brat!“ začne po precej dolgim molčanji; „prišel sim to nemirno kardelo premlatit.“

„Ktero kardelo?“ ga vpraša začuden vojvoda, „mende vunder ne mojih mirnih Horvatov?“

„Nikakor ne téh — ampak té prisiljene, te potepuhe — pomagaj mi vunder jih imenovati — te Uskoke,“ zareči Muretič, in ko mu je vsa kri v lica skočila, si pogladi z desnico svoje dolge berke, kar je samo takrat storiti navado imel, kadar je svojim vojakam na sovražnika planiti zapovedal. „Pomoči terjam od tebe,“ reče dalje — „zakaj tako ne more ostati.“ Potem mu pové vse kervave prigodbe na Gorjancu in v okolici, ktere so se kar so Uskoki prišli, vsako leto nekolikrat ponovile.

(Dalje sledi.)

O potrebi se materniga jezika učiti.

(Iz Polskiga od Ks. Vodka.)

De brez vaje v maternim jeziku cvesti znanstva ne morejo, dokazi so nam zemlje, kjer so znanstva se začele, kjer so se razmnožile in dolgo časa slovele. Ker kakor rokodelstvo biti ne more brez orodja, tudi znanstvo brez jezika: zakaj kar je pri mizarju (stolarju) sekira, žaga, strug, sveder i. t. d., to v krasnorečji je jezik in govor: kakor stolar drevo z orodjem svojim po potrebi prerezuje, nastavlja, gladi, dela iz lesa, kar se očesu lično vidi in kar je za rabo; tako govornik reč, ktero pred se vzame, z besedami ali izvišja ali pa zmanjša, temno razjasni, težko razklada in po potrebi hvali, graja, toži, brani i. t. d. in tako vse ravna, da bi ali poslušavce podučil, ali sladko razveselil, ali k djanju vzbudil; to vse pri govorniku jezik in besede storé.

Za vcepljenje znanstev tedaj nar perva potreba je popolnost jezika materniga. Zakaj napred se tiče, da se teh znanstev pravila, način (viza), popolnost dobro razložijo, kar brez omikaniga jezika biti ne more. Učiti se pa jezik ptuji v ta konec, je iskati cesto daljši in težji do mereniga mesta, kamor se lahko po krajši in ložji dojde. Zatorej je jezik narodni tak potreben za znanstva, kakor roka za obertnost, in kakor nespametna bi reč bila ne s svojo roko gosti, pisati, temuč z ptujo ali s napravleno, ne s svojimi zobmi jesti ali s svojimi nogami hoditi; tako nespametno je ne s pomočjo svojiga temuč ptujiga jezika znanstev izkati.

In govorec posebno o jeziku francozkim, ta je več znanstvam v škodo kakor pomoček. Učiti se jezik ptuji za razumenje knjig v taistim jeziku na svetlo danih ni reč napéna; ali nizkost misli je govoriti v ptujim jeziku za to, da bi nas ptuji deželani hvalili ali pa, da bi se prosta množica čudila.

Narodi, kteri v nemar pustivši svoj jezik po ptujih segajo in v njih med seboj govorijo, so nehvaležnim sinovam podobni, kteri lastno mater pregnavši ptujo ženo za mater sprejmejo. To se more reči o nam nekterim Polakam. Izgnali smo za prag mater svojo in ptujko neko smo sprejeli na nje mesto. Mati naša sedi revna pred vezo med družino, in una vunajna žena sedi v izbah med nami; ona z nami pri mizi sedi, z nami se sprehaja, z nami na vseh besedah in zborih se znajde; vsi jo čislajo, vsi se ji priklanjajo, in kdor je ne pozna, se za prostaka in za nevedniga zlahtnih tovaršij derzi; in med tem, ko mi ptujko služimo, ko jo med seboj za boginjo imamo, uni ki so ji v rodu, iz strane na to gledaje, nam se posmehujejo in nizkost našo z perstam kažejo; naša mati v kot

pritisnjena brez važnosti, brez oprave, brez premoženja ostaja, od milodarov živi, v suknihi gosto in grobo tanihi hoditi mora; ta nova gopša pa z dragostni naše matke se kinči, materne sukna ne na svojo rast in postavo delane nosi; tako da se te obleke nji in ona oblekam ne priléže; z eno besedo iz matere smo sužno (nevolnico) naredili. Kdor zkozi narodni jezik do učenosti priti žéli, ta hodi po cesti kraljevski, odperti, gladki in varni; kdor pa zkozi francozki, angležki v ta konec méri, hodi po ovinjkih in zapeljivih stezah. Učitelj je dolžan se deržati ravne ceste in v začetu učenja zkozi materni jezik voditi učence do učenosti.

In silno se motijo ti, kteri sodijo, da se materniga jezika več učiti treba ni, kakor hitro se iz detinskihi let izstopi. Mnogo ljudi med Lahi in v Francii, ki po cesti učenost hodijo, učiti se v narodnim jeziku nikdar ne nehajo, vunder ne smejo nikoli reči, da imajo v tem obziru že učenosti zadosti; ne sramujejo se posvetovati z izurjenimi v teh rečeh, ne deržé za trud izverstnih svojih pisateljév prebirati in iz njih spisov si pomočkov za omikanje jezika iskati.

(Te besede so napisane v dobi, ko še o nemškim narodnim pismenstvu kaj govoriti ni bilo.)

Modri in popotnik.

Z popotnikam nekim sreča se enkrat modrijan, in uni ga prav prijazno zavpraša: „Dobri človek, koliko mi je še treba iti do uniga mesta tam“ — ? — Pojdi — odgovori modri. — „E vendar — to vsak sam vé, da mora iti in koráčiti, kdor je nameril in nakanil na kaki kraj dospeti; ali ti meni povej, kar baram, za koliko časa bodem tje prišel?“ — Pojdi naprej — „Že vidim, da tebi četerde deske v glavi manjka.“ — Tako reče ter odide po poti dalje. Modrec malo zatim zaveka: Hej, stoj prijatelj, da ti povem — preden do mesta prideš, boš potreboval cele dve uri — Na te besede popotnik obstane ter čudeč se pravi: „Ali si se s tim že opravičil, — in zakaj mi nisi tako berž iz perviga odgovoril?“ — Kako sem jaz na vprašanje tvoje odgovoriti zamogel, dokler tvojiga hoda vidil nisim. (Iz Danice ilirske.)

Kralj in starček.

Perzianski neki kralj, razveselovaje se z lovam, zagleda enkrat sivolasca, ko jablano sadi. Približavši se ga pobara, koliko let de ima. Starček odgovori: „Samo 4 leta.“ Dvoran, ki je kralja spremljal, ga opomin da se vpričo kralja takih nezrelih šal govoriti ne sme. „Nemate prav, da me svarite,“ reče starček, „vem, kaj govorim, pametni fistiga časa ne jemljejo v račun, ki so ga v človeških skerbeh in strastih preživeli; jez torej štejem le tiste leta za prave svoje, v kterih samo dolžnosti do boga in do bližnjiga svojiga izpolnujem.“ Kralj začuden nad tem neslišanim modrovanjem pristavi, zakaj de jablano sadi, ki se od nje nikdar sadu nadati ne more. „To je res,“ odgovori seljak, „ali ker so drugi za nas drevesa sadili, brez de bi bili njih plod uživali, zato se spodobi, da tudi mi ravno to za druge storimo.“ „Prav dobro!“ zavpije kralj, za česar voljo haznodar, po navadi, ée vladar koga očitno pohvali, starcu jezero cekinov na dar izroči. Bistroumni kmet, smeje se zavoljo lepiga poklona, pregovori: „Pri družih ljudih, svetli kralj, dorasejo dvevesa se le za 40 let, ali glej to moje, komej sem ga vsadil, mi že tudi sad obrodi.“ „Pravo, pravo!“ zavpije zopet kralj, in zopet pade mošnja cekinov pred starca, ki začuden iz celiga gerla vekati počné: „Pri družih ljudih komej enkrat v leti drevesa rodé, in glej čudo, moje v enim dnevu dvakrat cvetó in dvakrat sad dozoré.“ „Prekrasno!“ reče kralj, in kmetič dobi tudi tretjo mošnja cekinov, ali kralj na to spodbode konja svojiga, rekoč: „Daljši časa ne morem ostati, moj dobri starček, ker bi drugači tvoja bistroumnost celo mojo denarnico izprazniti vtegnila. (Danica ilirska.)

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnji	
	1. Maliserpana	26. Rožnika	26. Rožnika	26. Rožnika
Srednja cena 1 mernik.	gold.	kr.	gold.	kr.
Pšenice domače . . .	2	10	2	17
„ „ banaske . . .	2	16	2	13
Turšice . . .	1	27	1	27
Sorčice . . .	—	—	—	50
Réži . . .	1	33	1	42
Jecmena . . .	—	—	1	20
Prosa . . .	1	40	1	42
Ajde . . .	1	38	1	33
Ovsa . . .	—	57	—	54